

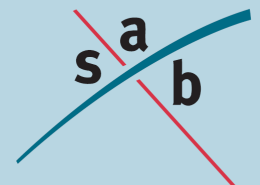
quick scan flora en fauna

Utrecht, Heidelberglaan Prinses Maxima Centrum

Gemeente Utrecht

Datum: 30 september 2013

Projectnummer: 130175

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	3
1.3	Toekomstige situatie	5
2	Toetsing	6
2.1	Onderzoeksmethodiek	6
2.2	Gebiedsbescherming	6
2.3	Soortenbescherming	8
3	Conclusie	13
3.1	Gebiedsbescherming	13
3.2	Soortenbescherming	13
3.3	Zorgplicht	14
3.4	Aanbevelingen	14
	Bijlage 1: Literatuurlijst	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Utrecht (gemeente Utrecht, provincie Utrecht) is aan de Heidelberglaan de bouw van het Prinses Maxima Centrum beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: provincie Utrecht, bewerking SAB, 2013)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), de Natuurwaardenkaart – De Uithof te Utrecht, beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Huidige situatie

Utrecht ligt ten noorden van IJsselstein, Nieuwegein en Houten, ten westen van De Bilt, ten zuiden van Hilversum en Breukelen en ten oosten van Vleuten en Woerden. Het plangebied ligt in stadsdeel Oost in de wijk De Uithof (CBS, wijken en buurten) nabij de grens met de gemeente De Bilt. De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de stedelijke bebouwing van de Uithof en de stad Utrecht in het westen, het landgoed Oostbroek met de Zeister Grift in het oosten, de Kromme Rijn met Fort Rhijnauwen in het zuiden en in het noorden agrarische gronden met natuur en de Biltse Grift. Het plangebied wordt begrensd door Heidelberglaan in het westen, de Hoofddijk in het zuiden, agrarische gronden met aansluitend de Bunnikseweg en landgoed Oostbroek in het oosten en de rijksweg A28 in het noorden.

In de huidige situatie wordt het plangebied omgeven door open agrarisch gebied (zuiden en oosten), het Wilhelmina Kinderziekenhuis (WKZ) (westen) en een groenstrook met aangrenzend Rijksweg A28 (noorden). De weg Hoofddijk ligt in het zuiden en de Heidelberglaan ten westen van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen opstallen aanwezig. Het terrein is grotendeels in gebruik als weide/grasland en deels verhard (toegangsweg en landingsplaats helikopter). Onderstaande afbeelding toont een globaal overzicht van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 2: Globale indruk plangebied ten tijde van het veldbezoek. V.l.n.r.: plangebied be- zien richting de Hoofddijk, de Hoofddijk richting de kruising met de Heidelberglaan, sloot tussen plangebied en aangrenzend (oosten) agrarisch perceel, impressie kruidenrijke vegetatie langs de afzetting rondom het verharde erf, hollen van konijnen, toegang tot plangebied vanaf de Hoofddijk (SAB, 2013).

1.3 Toekomstige situatie

Voor de toekomstige plannen is beoogd de aanwezige agrarisch gronden bouwrijp te maken en bij de realisatie van het Prinses Maxima Centrum de bebouwing middels de BREEAM richtlijnen voor Landgebruik en Ecologie duurzaam in te passen in het landschap. Bij het bouwrijp maken van het plangebied worden delen van het opgaand groen verwijderd (kruidenvegetatie), een deel van de watergang gedempt en verdwijnt de (tijdelijk vergunde) landingsplaats van de helikopter. Mogelijk worden bij de aanleg van een nieuwe toegangsweg wel enkele bomen gerooid.

2 Toetsing

2.1 Onderzoeksmethodiek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB B.V. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht (Wansink, 2012). Daarnaast zijn verschillende onderzoeksrapporten van onderzoek uit de omgeving geraadpleegd evenals diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze laatste genoemde bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 20 augustus 2013 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (deels buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het beschermd natuurmonument "Raaphof" en het Natura 2000-gebied "Oostelijke Vechtplassen". Deze beschermde gebieden liggen respectievelijk op circa 4 kilometer en 8 kilometer afstand van het plangebied. Gezien de tussenliggende elementen (bebouwing, wegen, agrarische gronden) en de afstand wordt verstoring door geluid en licht op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden op voorhand niet verwacht.

Met de realisatie van het Prinses Maxima Centrum zijn mogelijk emissies van stikstof (NO_x) te verwachten. De emissie van stikstof heeft een vermestende en verzurende werking op natuurlijke biotopen en beschermde habitattypen. Het effect van stikstof emissies draagt verder dan bijvoorbeeld lichtverstrooiing waardoor negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten. Om die reden dient een voortoets te worden uitgevoerd om te bepalen of bij de realisatie van het ziekenhuis een verslechtering en/of significante verstoring optreedt ten aanzien van het Natura 2000-gebied "Oostelijke Vechtplassen".

Voor het beschermd natuurmonument Raaphof worden gezien het beheertype (N17.01 Vochtig hakhout en middenbos) deze effecten niet verwacht.

2.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of de Groene contour, maar in de directe omgeving van het plangebied zijn wel gebieden aangewezen als EHS (afbeelding 3). Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als EHS is de natuur op het landgoed Oostbroek (circa 180 meter). Gezien de ligging buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting (oppervlakteverlies) van de EHS. Indirecte effecten als verstoring door licht en geluid of aantasting van essentiële verbindingen, aaneengeslotenheid en robuustheid worden gezien de afstand en de tussen- en omliggende elementen (weide, bomenlaan (Bunnikseweg), Rijksweg A28) niet verwacht.

Bij de realisatie van het Prinses Maxima Centrum is men voornemens om middels de criteria van de BREEAM-certificering voor het aspect Landgebruik en ecologie de bebouwing duurzaam in het landschap in te passen. Hierbij wordt beoogd duurzaam medegebruik door planten en dieren te stimuleren. Dit kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd door nestkasten te plaatsen of bepaalde inrichtings- en beheersmaatregelen te nemen. Uit de Natuurwaarden kaart van de Uithof (Eelerwoude, 2012) blijkt dat de strikt beschermde soort Ringslang (*Natrix natrix*) voorkomt. Indien voor deze soort in het plangebied bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers en extra broedhopen worden gerealiseerd kan het plangebied mogelijk als een soort stapsteen/verbindingszone gaan dienen tussen de Uithof en de EHS. Negatieve effecten worden derhalve niet verwacht. Een nader onderzoek naar de mogelijk negatieve effecten op de EHS wordt om die reden niet noodzakelijk geacht.

Afbeelding 3: ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS (donker groen) en de groene contour (licht groen). Bron: Provincie Utrecht (2013).

2.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied wordt gekenmerkt door intensief beheert grasland. Tijdens het veldbezoek zijn soorten aangetroffen als Witte klaver (*Trifolium repens*), Paardenbloem (*Taraxacum officinale*), Perzikkruid (*Persicaria maculosa*), Zuring (*Rumex sp.*), Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Smalle weegbree (*Plantago lanceolata*), Gewoon varkensgras (*Polygonum aviculare*) en Melganzevoet (*Chenopodium album*). Deze soorten zijn kenmerkend voor een voedselrijk, regelmatig verstoord ecosysteem. Ook langs de oevers aan de rand van het plangebied zijn geen potentiële groeiplaatsen van strikt beschermde soorten aangetroffen. Er zijn ter plaatse soorten aangetroffen als Riet (*Phragmites australis*), Basterdwederik (*Epilobium sp.*), Bitterzoet (*Solanum dulcamara*) en Smeerwortel (*Symphytum officinale*). Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft. Nader onderzoek naar beschermde vaatplanten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn een grasveld en ruigten aanwezig en de locatie ligt tegen een bosrand, hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en leefgebieden van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel (*Erinaceus europeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*), Haas (*Lepus europaeus*), Vos (*Vulpes vulpes*) en Mol (*Talpa europaea*), niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen (tabel 1), geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Door de aanwezigheid van bosgebieden in de omgeving van het plangebied en de nabijheid van de EHS kunnen tevens strikt beschermde soorten als Das (*Meles meles*), Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en Boomarter (*Martes martes*) in en rond het gebied voorkomen. Daarnaast bieden de omliggende watergangen met ruige, kruidenrijke oevers een mogelijk habitat voor de strikt beschermde Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*).

Das

De Das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse biotooptypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen. Deze kunnen als beschutting en geleiding dienen (Soortenstandaard Das, 2011). In de provincie Utrecht komt de Das ten noorden

van de stad Utrecht en op de Utrechtse heuvelrug voor. Uit overleg met het Utrechts landschap blijkt dat de Das op het nabijgelegen landgoed Oostbroek voorkomt. Het betreft hier slechts één waarneming van één individu nabij het wildviaduct "Zeist West". Hoewel er tot op heden nog geen burcht is gevonden, is het gebied op het landgoed wel onderdeel van het functioneel leefgebied van de Das.

Echter wordt niet verwacht dat het functioneel leefgebied van de Das reikt tot en met het plangebied. Tussen het plangebied en het wildviaduct zijn langs de Biltse Grift en op het landgoed Oostbroek voldoende foerageermogelijkheden beschikbaar welke qua functie mogelijk beter voorzien in voedsel (bosgebied afgewisseld met open landschap). Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek in en rondom het plangebied geen sporen (wissels, prooiresten, pootafdrukken, haren, etc.) van deze soort aangetroffen waardoor de aanwezigheid van deze soort op dit moment niet waarschijnlijk is. Nader onderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Eekhoorn

Uit de verspreidingsliteratuur volgt dat de strikt beschermde soort Eekhoorn mogelijk rondom het plangebied voorkomt. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Aan de Hoofddijk staan Eiken welke in potentie een onderdeel van het foerageergebied van de Eekhoorn kunnen vormen. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van de soort nabij het plangebied waargenomen. Mogelijk dat deze soort zich meer richting landgoed Oostbroek bevindt. Met de beoogde realisatie van het Prinses Maxima Centrum wordt de bomen aan de Hoofdweg behouden. Hierdoor blijven de eiken beschikbaar als potentieel leefgebied voor deze soort. Nader onderzoek is om die reden dan ook niet noodzakelijk.

Boommarter

De meeste boommarters leven in de grotere bossen van de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug. Ook op het landgoed Oostbroek zijn boommarters waargenomen (Utrechts Landschap, 2013). Het biotoop van de Boommarter beperkt zich met name tot bosgebieden. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen holtes, latrines of andere sporen van deze soort aangetroffen. De soort derhalve niet verwacht in of aan de rand van het plangebied (bomen Hoofddijk). Nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Spitsmuizen

Uit onderzoek en verspreidingsgegevens van Wansink (2011, 2012) blijkt dat strikt beschermde Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) in de omgeving van het plangebied voorkomt. Deze soort komt volgens de zoogdierenvereniging enkel voor op plaatsen waar bodembedekkende vegetatie groeit en in de oever voldoende schuilmogelijkheden zijn.

Tijdens het veldbezoek is gebleken dat op de oevers een randen rondom het plangebied een gevarieerde kruidenvegetatie aanwezig is (afbeelding 4). In en rondom deze vegetatie zijn veel insecten waargenomen welke in potentie als voedsel voor beide soorten kunnen dienen. Na het veldonderzoek is gebleken dat de oevers en de watergangen jaarlijks (najaar) worden gemaaid en geschoond waardoor belangrijke onderdelen van het biotoop van de Waterspitsmuis tijdens de voortplantingsperiode ontbreken. Redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de oever en watergangen om voorgaande reden geen geschikt biotoop voor de Waterspitsmuis vormt. Het uitvoeren

van nader ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van de Waterspitsmuis wordt om die reden niet noodzakelijk geacht.

Afbeelding 4: kruidenrijke vegetatie op de oevers langs de watergangen in het plangebied (SAB, 2013).

2.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Voor de plannen worden geen bomen gekapt en worden geen gebouwen gesloopt waardoor negatieve effecten op de vaste rust- en verblijfplaatsen van deze vleermuissoorten zijn uit te sluiten.

Uit recente onderzoeken op de Uithof (Eelerwoude, 2012; Jansen, 2008) blijkt dat langs de randen van het plangebied belangrijke vliegroutes en leefgebieden van vleermuizen aanwezig zijn. Met name het gebied rondom de Hoofddijk wordt in dit onderzoek aangeduid als gebied waar zowel belangrijke vliegroutes als leefgebieden aanwezig zijn van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*). Bij de beoogde realisatie van het Prinses Maxima Centrum wordt weliswaar de bomenrij fysiek in stand gehouden, maar kan de uitstraling van de nieuwe verlichting van het centrum en omliggende voorzieningen een mogelijk negatief effect hebben op het leefgebied en vliegroutes van de vleermuizen aldaar.

Om die reden kan op voorhand niet worden uitgesloten dat met de beoogde realisatie van het Prinses Maxima Centrum negatieve effecten optreden voor de aanwezige vleermuissoorten. Nader onderzoek naar het gebruik van de vliegroutes en de aanwezigheid foerageergebieden wordt daarom noodzakelijk geacht. Met dit nader ecologisch onderzoek wordt een actueel beeld verkregen van de gebruiksfunctie van de bomenrijen lang de Hoofddijk en worden de huidige locaties van de leefgebieden van de vleermuis in kaart gebracht. Tevens geeft dit onderzoek inzicht in mogelijk andere of nieuwe functies van het gebied voor deze strikt beschermde soortgroep.

2.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals Ekster (*Pica pica*), Koolmees (*Parus major*), Houtduif (*Columba palumbus*), Zwarte kraai (*Corvus corone*), Blauwe reiger (*Ardea cinerea*) Waterhoen (*Gallinula chloropus*), Grauwe gans (*Anser anser*) en Wilde eend (*Anas platyrhynchos*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijf-

plaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Sporen (nesten, uitwerpselen, prooiresten) en individuen van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in en nabij het plangebied. Gezien de bosrijke omgeving wordt verwacht dat roofvogels en uilen wel foerageren in de omgeving van het plangebied, maar geen vaste verblijfplaats hebben in het plangebied. Om deze reden zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten niet te verwachten en is nader onderzoek niet noodzakelijk.

2.3.5 Amfibieën

Het plangebied wordt rondom begrenst door watervoerende elementen. De aanwezige sloten en oevers en ruigtes/boschages worden door amfibieën mogelijk gebruikt voor voortplanting en overwintering. Ten tijde van het veldbezoek zijn enkele individuen van de Bruine kikker waargenomen. Gezien de bevindingen uit de studie van Eelerwoude (2012) en de inventarisatie van het Utechts Landschap (2013) kunnen beschermde soorten (tabel 1) als Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*) in het plangebied voorkomen. Strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3) worden echter niet verwacht, omdat de vereiste habitateigenschappen) niet rondom het plangebied aanwezig zijn. De soort Kamsalamander kan in greppels of irrigatiekanalen worden aangetroffen, maar deze salamander staat bekend zich slecht te handhaven in gecultiveerde gebieden en wordt derhalve niet verwacht.

Om deze reden worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Voor algemeen voorkomende soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. De zorgplicht blijft echter altijd van toepassing.

2.3.6 **Reptielen**

De meeste reptielsoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de Ringslang (*Natrix natrix*) houdt zich op in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Uit recente inventarisaties (Eelerwoude, 2012; Utrechts Landschap, 2013) en verspreidingsgegevens is gebleken dat de strikt beschermde soort Ringslang (*N. natrix*) rondom het plangebied voorkomt. Nadere inspectie in en langs het plangebied naar geschikt leefgebied voor de ringslang toont dat deze soort ook mogelijk op de oevers en in het water aan de rand van het plangebied kan voorkomen. De oevers zijn deels begroeid (kruidenrijke vegetatie, bosschages) en deels open (zonder vegetatie). Deze elementen zijn essentieel voor respectievelijk overwintering en het opwarmen/zonnen. Daarnaast hebben enkele oevers ter plaatse een flauw talud waardoor plas-dras gebieden zijn ontstaan. Echter is de soort niet waargenomen tijdens het veldbezoek en zijn geen (oude) broedhopen of andere sporen gevonden.

Op basis van de binnen het plangebied aanwezige habitats (kruidenrijke, halfopen oevers, bosschages en water) is het voorkomen van de strikt beschermde soort Ringslang waarschijnlijk. De beoogde ingrepen kunnen een negatief effect hebben op deze soort. Nader onderzoek wordt om die reden noodzakelijk geacht.

2.3.7 **Vissen**

Het plangebied wordt begrenst door verschillende watervoerende elementen. Bij de beoogde realisatie van het Prinses Maxima centrum vinden mogelijk graafwerkzaamheden of andere civieltechnische werkzaamheden aan de oever of in het water plaats. Mogelijk negatieve effecten op beschermde soorten zijn daarom op voorhand niet uit te sluiten. Uit de verspreidingsgegevens en literatuur volgt dat strikt beschermde soorten als Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en Bittervoorn (*Rhodeus amarus*) rondom het plangebied voorkomen. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de soort Kleine modderkruiper mogelijk in het plangebied voorkomt. Voor de Bittervoorn lijken essentiële habitat elementen te ontbreken. Om vast te stellen of de Kleine modderkruiper daadwerkelijk aanwezig is in het plangebied wordt nader ecologisch onderzoek naar deze soort noodzakelijk geacht.

2.3.8 **Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen**

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet in een dergelijk biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de habitats.

3 Conclusie

Het plangebied betreft een agrarisch perceel (weide) aan de Heidelberglaan/Hoofddijk te Utrecht (gemeente Utrecht, provincie Utrecht). Op deze locatie is men voornemens het Prinses Maxima Centrum te realiseren. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

3.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS (afstand hemelsbreed: 180 meter) en de beschermde natuurgebieden Raaphof en Oostelijke Vechtplassen (afstand hemelsbreed respectievelijk: 4 en 8 kilometer) worden directe negatieve effecten op voorhand niet verwacht. Indirecte effecten als gevolg van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied "Oostelijke Vechtplassen" zijn niet uit te sluiten.

Voor dit plan is het uitvoeren van een voortoets in het kader van de NB-wet ten behoeve van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen noodzakelijk. Effecten op het beschermd gebied Raaphof en de EHS worden niet verwacht.

3.2 Soortenbescherming

De meeste van de in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Met de plannen zijn negatieve effecten op de strikt beschermde soorten Ringslang, Kleine modderkruiper en vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. Voor deze soorten geldt, bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen of delen van het functioneel leefgebied, een ontheffingplicht in het kader van de Flora- en faunawet.

Om die reden dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar:

- *Ringslang: onderzoeksperiode globaal van april – oktober;*
- *Kleine modderkruiper: onderzoeksperiode globaal april – oktober;*
- *Vleermuizen: onderzoeksperiode vliegroutes en leefgebied van medio half april tot begin oktober.*

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en/of

compenserende maatregelen gevraagd. Als wordt voldaan aan dergelijke voorwaarden, kan op basis van eerdere ervaringen redelijkerwijs worden verwacht dat een dergelijke ontheffing door het Ministerie van Economische Zaken wordt verleend.

3.3 Zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
  - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

3.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in de nieuwe bebouwing;
- het plaatsen van een nestkast voor uilen of roofvogels (Steenuil, Slechtvalk), de omgeving is erg geschikt voor deze vogelsoorten. Dit kan in overleg met de lokale Vogel- en of uilenwerkgroep.

Bijlage 1: Literatuurlijst

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Eelerwoude, 2012. Natuurwaardenkaart, De Uithof te Utrecht. Projectnummer: 4390. Eelerwoude, Culemborg.
- Hoën, P., Zwanenburg, J., 2007. Verkenning beschermde natuurwaarden in de Uithof. Stichting Ecologisch Advies (StEA), Utrecht.
- Jansen, E.A., 2008. Voorkomen van vleermuizen op en rond de Uithof, - een onderzoek naar voorkomen en functies. VZZ rapport 2008.031. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odoneta). Nederlandse fauna 4. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrates Survey-Nederland, Leiden.
- Nie, de, H.W. 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem.
- Provincie Utrecht, 2013. Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 ex artikel 4.1 eerste lid, Wro. Utrecht.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Utrechts Landschap, 2013. Lijst met waarnemingen op Landgoed Oostbroek. Utrechts Landschap, Zeist.
- Wansink, D.E.H., 2011. Waterspitsmuizen in de gemeente Utrecht. Verslag van een inventarisatie in oktober 2011. Green Space Services, Huissen.
- Wansink, D.E.H. 2012. Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht.

Websites:

- www.hetdrloket.nl
- www.floron.nl
- www.provinciaalgeoregister.nl
- www.provincie-utrecht.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.vleermuis.net
- www.vogelbescherming.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.zoogdierverseniging.nl